

to opravilo prevzeli in obljubili, storiti kolikor le premorejo. Nove postave ali pravila pregledujejo, so volje, najprej ko mogoče bo, odpustke od sv. očeta papeža naši družbi pridobiti in potem vse prečast. škofijstva slovenskih kronovin prijazno povabiti in prositi, da naj našo družbo po slovenskih kronovinah priporočajo.

4. Vsem čč. družnikom, ki so za leto 1859 svojo letnino odrahtali, se imajo poslati: „Premišljevanja kersanskih resnic“ od slavnega Humberta in še nekaj drugih družtvenih knjig. Samo iskreni domorodci, katerim ni mar za nekaj krajcarjev, so ostali do letos zvesto pri družtvu našem; zatoraj mislimo, da jim bo prav, ako jim malo manj pošljemo in si tako malo več za matico nove družbe prihranimo. — Te dni bomo jeli razpošiljati.

5. Po cesarskih postavah se naj visokemu deželnemu poglavarstvu naznani, da se je letnina od treh goldinarjev na en goldinar avstrijske veljave znižala, in da se bo družtvo v bratovščino preuredilo, kar se bo ob svojem času višjim oblastnijam na znanje dalo.

6. Družba bo izdajala vsako leto:

a) dvoje „slovenskih večernic“, namenjenih za priproste, kmečke ljudi, ki bodo obsegale mične povesti, čedne pesmice, zanimive obraze iz življenja raznih narodov, mnogotere poduke o natoroznanskih resnicah in druge reči za poduk in kratek čas mladim in starim;

b) majhen družbin „koledarček“, ki bo zapopal, razun navadne pratike in drugega podučnega in kratkočasnega berila, imenik častitih družnikov in vse družbine račune in druge naznanila; in

c) kolikor bodo pripuščale dнарne moči, še kake druge bukve, priprostemu kmetu v podučenje ali častiti duhovščini v djansko rabo. Razpošiljale se bodo bukve trikrat v letu po tistem potu, po katerem jih vsak družnik dobivati želi. Vsi spisi, ki jih misli družba na svitlo dati, morajo pa v čisti, lahko umevni slovenščini zloženi in po kakem visokočastitem škofijstvu poterjeni biti. (Konec sl.)

Razjasnilo.

Kaj je „interdikt“ ali „prepoved“?

Oziroma na „novičarja iz Sardinije“ v 45. listu „Novic“ smo prejeli iz častitljive roke sledeči popravek po zakoniku „Jus kanonikum“:

„Interdikt je prepoved, po kateri cerkvena oblast gledé na kak kraj ali kako osebo prepove sv. zakramente, kateri niso k izveličanju potrebni, očitno (javno) in slovesno deliti, Božjo službo očitno (javno) obhajati, cerkveni pogreb opravljati. Z interdiktom so tedaj le nekatere očitne cerkvene opravila mašnikom prepovedane; ljudje pa, ktere ta prepoved zadeva, niso izobčeni (ekskomunicirani), še manj pa dolžnosti odvezani, deželski gosposki v rečeh, ktere niso pregrešne, pokorni biti. Interdikt je oklican za vso deželo, ali za eno samo mesto, ali za eno cerkev, ali za eno pokopališe, ali za eno osebo. Kadar je oklican za osebo, je mašnikom prepovedano tej osebi deliti sv. zakramente, vpričo te osebe Božjo službo opravljati, ali to osebo s cerkvenim pravilom pokopati, dokler se ta oseba cerkveni oblasti ne podverže; za deželjane pa ostane zapoved, vladarju, za ktere ga je interdikt oklican, pokornim biti v vseh rečeh, v kterih so tudi ljudje v družih deržavah svojemu vladarju pokorščino dolžni.“

Dopisi.

Iz Gorice 17. nov. — Perve dni tega mesca se je šolska mladina po dolgi in čeznavadni šolskih praznikih sopet zbirati začela. Snidilo se je letos toliko otročičev mestnih in kmetskih, da jih je veliko prisiljenih bilo, se spet na deželo verniti, ker mogoče ni bilo, jih toliko sprejeti. Je pač to veselo znamenje, da dandanašnji je tudi kmetu veliko več za izrejo in izobraženje svojih otrok

mar kakor nekdanj, in da za svoje otroke veliko več skerbi kakor marsikak nemaren mestjan, kteremu otroci okoli po ulicah letajo, namesto da bi se tesali v šoli. Hočemo pa naše trudapolno delo serčno začeti in tudi tako dokončati, si moremo ljubega miru želeči. Bog ga nam daj!

Miha Samic.

Iz Cerknega na Goriškem 19. nov. 17. dan t. m. ste ravno na sred vasi pogorele ena hiša in pa ena štala. Kaj pa je to takega? bi marsikdo zavernil. Tudi jez omenim to majhno nesrečo le zato, da po tej očitni skušnji kmetom pokažem, kolika dobrota so s ceglom pokrite pohištva. Pred 20 leti je ravno tu pogorelo še čez 40 hiš, in letos bi se nam bilo ravno taka zgodila, ako bi ne bilo več poslopij s ceglom kritih.

Ant. Jurman.

Iz Ljubljane. V zadnjem listu smo naznanili, da je v Šentjurji nad Kranjem na sv. Martina dan ogenj veliko prebivavcov v neizrečeno škodo in nesrečo pripravil; prosili smo zatega voljo pomoči ubogim pogorelcem. Z veseljem povemo danes, da 11 izmed tistih ljubljanskih gospodov, ki imajo v šentjurski okolici lovstvo (jago) v štantu, je 15. tega mesca ondi lov imelo, in ker so se sami prepričali, kaka revšina da siromake tare, so iz milostljivega serca berž zložili 175 goldinarjev in jih izročili gosp. fajmostru v Šentjurji, naj jih razdelijo med nesrečnike. V imenu pogorcev jim damo očitno zahvalo.

Iz Ljubljane 20. nov. V dunajskem časniku „Oest. Zeit.“ smo brali spet te dni dopis iz Ljubljane, ki vnovič spričuje, kakošne korespondencije so večjemu delu dunajskih nemških časnikov ljube: natoleuj in psuj pravično in postavno národno reč, to jim je voda na njih mlin, — reci pa, da za jude ne mara dežela, je pa ogenj v strehi! Omenjeni dopis se tako-le glasi: „V včerajšnjem zboru (11. nov.) gimnazijskega učiteljstva je prišel slovenski jezik v prevdarek. Znano je, da je ministerski ukaz zastran učnega jezika tu in tam spet ponovil nekdanje narodne prepire. Tudi tukaj je terjala neka stranka, naj se na vrat na nos slovenski jezik berž vpelje kot učni jezik v tukajšno gimnazijo. Ker se pa to ni zgodilo, se to odlašanje podtikuje večidel nemškemu učnikom, ter pravi, da oni so nasprotniki národnih prizadev. In to utegne vzrok biti, da je tukajšno učiteljstvo sklenilo ministerstvu nauka nasvetovati: 1) naj slovenski jezik bode predpisani (obligatni) nauk, in 2) učenci neslovenskih staršev naj se, ako to želé, oprostijo tega učenja. Nekaj je res, kar za omenjeni predlog govori, in to je, da uradniki, ki imajo z ljudstvom opraviti, ne znajo deželnega jezika, in da se tu in tam kramlja pregerda mešanca nemškega in slovenskega jezika, — uno se utegne z učenjem slovenskega jezika odpraviti, — to pa bo ostalo, dokler nemščina, ktera čedalje bolj obveljuje, ne bo prešinila vsega ljudstva.“ — Tako dopisnik ljubljanski. Mi nimamo na to dosti odgovoriti; vsak bravec, ki resnico in pravico ljubi, sam lahko sodi. Pri nas — saj kar je nam znano — ni nobene stranke, ki bi bila sovražnica nemškega jezika; velika pa je tista stranka, ki se poteguje za obveljavo ministerskega ukaza, po katerem se ima v gimnazijah naših brez krivice za nemščino le pravica zgoditi slovenščini. Ministerska stranka je tedaj velika. Ta ministerska stranka, ktero tudi „Novice“ zastopujejo, pazljivo gleda na to, kar se godi v naših gimnazijah gledé na ukaz sl. ministerstva, in dobro vé, da ne nemški učitelji so tisti, ki odbijajo pravico slovenskega jezika, ampak nekteri naši rojaki so njega nasprotniki. Omenjena stranka ni prenapeto nikoli terjala, da že danes ali jutri bi mogel obveljati cesarski ukaz od 8. avgusta; al le to zahteva, da vodstva naših gimnazij že zdaj delajo resne priprave, da se bo uresničil saj prihodnje leto in saj kaka dva nauka razlagala učencom v domačem jeziku. Kaj pa pomeni sklep sl. ljubljanskega gimnazijskega učiteljstva od 11. nov., o katerem dopisnik ljubljanski piše, nam je dosihmal še zastavica, za ktero ne vemo uganjke zato,